

Întreprinderile născute globale: potențialul creării de locuri de muncă în noile întreprinderi internaționale

Rezumat

Introducere

Teoria tradițională despre activitatea economică internațională sugerează că întreprinderile își asigură mai întâi o poziție solidă pe piața internă și devin globale numai în fazele ulterioare ale ciclului lor de viață. Totuși, această percepție este pusă la îndoială de studiile care arată că unele întreprinderi devin internaționale imediat după constituire – așa numitele întreprinderi „născute globale”. Se consideră că aceste firme sunt deosebit de inovatoare și axate pe creștere, putând astfel să contribuie în mod semnificativ la redresarea economică și a pieței muncii pe care Europa o urmărește după criza financiară globală.

Până în prezent se cunosc foarte puține despre întregul potențial economic al acestor întreprinderi și despre cele mai bune modalități de a le sprijini. Studiul de față urmărește să suplinească această deficiență, prezentând un rezumat al studiilor de specialitate și informații suplimentare despre caracteristicile acestor întreprinderi născute globale și evidențiind principalele lor puncte forte și principalele deficiențe, precum și potențialul lor economic și cel de pe piața muncii. În plus, studiul oferă o analiză a politicilor din statele membre UE selectate, în scopul examinării adecvării sprijinului public disponibil pentru această categorie specifică de întreprinderi.

Contextul politicilor

În căutarea unor modalități de ieșire din criza economică și financiară globală, Comisia Europeană menționează în mod explicit oportunitățile pe care creșterea globală le oferă întreprinderilor din Europa. Mai multe state membre au constatat că rezistența sau redresarea lor poate fi atribuită creșterii exporturilor și, ca atare, acordă mai multă atenție politicilor privind creșterea oportunităților întreprinderilor de a desfășura activități pe plan internațional.

De asemenea, este un fapt general recunoscut că în special întreprinderile inovatoare mici și tinere creează cele mai multe locuri de muncă și multe țări încurajează existența întreprinderilor nou înființate și persoanele care desfășoară activități independente răspunzuri adecvate la rata mare a șomajului cauzată de recesiune.

Prin combinarea acestor două evoluții promițătoare, merită să se ia în considerare că cel puțin unele din aceste întreprinderi nou create s-au născut globale și ar trebui sprijinite în cea mai mare măsură posibilă, pentru ca potențialul lor inovator, economic și legat de piața muncii să fie valorificat în întregime. Totuși, existența acestui tip de întreprinderi este în mare parte neglijată în actualele discuții publice și referitoare la politici. Prin urmare, acest studiu are ca scop ridicarea gradului de conștientizare privind existența și caracteristicile specifice ale întreprinderilor născute globale și o prezentare a elementelor planurilor publice avantajoase, pentru a veni în sprijinul factorilor de decizie în identificarea și punerea în aplicare a unor măsuri relevante.

Principalele constatări

Întreprinderile născute globale sunt cele care imediat după constituire realizează un volum mare de exporturi în mai multe țări străine, fiind conduse în această direcție de directorii lor care gândesc global și de necesitatea de a atrage mai multe contracte decât ar putea obține pe piețele interne. Astfel de întreprinderi există în toate sectoarele economice, însă portofoliul lor de produse/servicii se caracterizează printr-un nivel ridicat de inovare, tehnologie și/sau design exclusiv. Acestea acoperă nișe importante din lanțurile de valoare la nivel global. Prin urmare, întreprinderile născute globale fac parte din rețele internaționale, iar aceste relații transfrontaliere extrem de funcționale reprezintă un element important al succesului pe care îl înregistrează.

În lipsa unei definiții armonizate a conceptului de întreprinderi „născute globale” și a datelor standardizate referitoare la acest tip de întreprinderi, se poate face doar o prezentare aproximativă a numărului lor și a contribuției pe care o au în economie și pe piața muncii. Potrivit estimărilor disponibile, aproximativ o cincime din noile întreprinderi din Europa sunt născute globale, însă există mari diferențe de la o țară la alta (de la sub 10%, de exemplu, în Ungaria, la până la 40%–50% în România, Belgia sau Danemarca).

Deoarece sunt întreprinderi tinere, întreprinderile născute globale sunt de regulă microîntreprinderi sau întreprinderi mici. Totuși, s-a observat că datorită vârstei, au un mare potențial de creare de locuri de muncă. Antreprenorii și personalul întreprinderilor născute globale au un nivel foarte ridicat de calificare și de studii, în special în ceea ce privește cunoștințele în materie de tehnologie și limbi străine, și obțin venituri peste medie. În plus, datorită relației cu alte firme și modului lor de a-și desfășura activitatea (de exemplu, prin externalizarea producției), există date încă neconfirmate că întreprinderile născute globale generează un efect de domino în ceea ce privește crearea de locuri de muncă în alte întreprinderi.

Cu toate acestea, pionieratul lor în materie de vârstă, noutatea ideilor și lipsa unei prezențe consacrate pe piață reprezintă și o dificultate majoră pentru capacitatea acestor întreprinderi de a supraviețui. Acestea trebuie nu doar să se perfecționeze în crearea unui produs inovator adecvat pentru piețele internaționale, ci și în ceea ce privește procesul de înființare și de internaționalizare – toate acestea în același timp și într-un ritm rapid. Acest lucru necesită competențe tehnice și manageriale deosebite, cunoașterea procedurilor și a piețelor și un nivel ridicat de angajament și implicare. În plus, pentru îndeplinirea acestor multiple sarcini este necesar un capital relativ substanțial – ceea ce este dificil pentru o întreprindere cu resurse limitate și care se confruntă cu reticența investitorilor străini de a finanța idei de afaceri încă netestate. Prin urmare, întreprinderile născute globale sunt vulnerabile la evoluțiile economice și au nevoie de sprijin guvernamental pentru a-și realiza pe deplin potențialul.

Indicii pentru elaborarea politicilor

În pofida accentului care se pune pe întreprinderile noi și pe internaționalizare în întreaga Europă, aceste aspecte sunt rareori abordate împreună în discuțiile publice și în cele referitoare la politici. Acest lucru reflectă gradul scăzut de conștientizare a existenței și potențialului întreprinderilor născute globale. Nu în ultimul rând, această percepție este cauzată de lipsa înțelegerii acestui tip de întreprinderi. Prin urmare, raportul de față recomandă ca un prim pas stabilirea unei definiții unitare care să poată fi utilizată atât în studiile viitoare, cât și la nivel de politici.

În ceea ce privește sprijinul public pentru întreprinderile născute globale, în urma analizei, au fost găsite exemple de planuri orientate, care îmbină sprijinul pentru întreprinderile noi, internaționalizarea și inovarea, în principal prin furnizarea de recomandări tehnice și de afaceri, oportunități de creare a unor rețele internaționale cu întreprinderi similare, furnizorii și clienții și acces la finanțare sub

formă de subvenții, credite avantajoase sau contacte cu investitorii. Numeroase programe disponibile de sprijinire a întreprinderilor noi, a internaționalizării și inovării se caracterizează, de asemenea, prin anumite elemente avantajoase pentru întreprinderile născute globale. Totuși, există și anumite măsuri care limitează accesul întreprinderilor născute globale la aceste planuri, prin criteriile de eligibilitate care presupun în principal ca respectivele întreprinderi să aibă un istoric dovedit.

Raportul recomandă modalități prin care sprijinul public poate duce la o realizare mai deplină a potențialului întreprinderilor născute globale, de exemplu:

- crearea unor incubatoare de afaceri cu orientare internațională, care să furnizeze o gamă completă de servicii, printre care crearea de rețele de afaceri, formare și contacte cu investitorii;
- îmbunătățirea accesului întreprinderilor născute globale la finanțare prin piața capitalului de risc;
- îmbunătățirea cunoașterii și creșterea accesibilității planurilor de sprijin, precum și îmbunătățirea coordonării factorilor implicați;
- încurajarea unei „culturi a internaționalizării” pe plan național, concomitent cu promovarea „centrelor de competență” pe plan internațional, pentru a permite întreprinderilor născute globale să beneficieze de reputația și experiența altor întreprinderi;
- sprijinirea orientării internaționale a (viitorilor) antreprenori, de exemplu printr-o mai bună promovare a acestui aspect în învățământul secundar și terțiar, precum și prin stagii internaționale.

Ținând seama de faptul că efectul întreprinderilor născute globale asupra economiei nu se limitează la o singură țară ci, datorită activităților lor internaționale și efectelor de domino, se manifestă și la nivel european, valorificarea potențialului acestora nu depinde numai de factorii de decizie naționali, ci și de cei de la nivelul UE. Aproape toate recomandările de mai sus pot fi abordate și la nivel european, începând de la furnizarea de informații/studii în vederea creșterii nivelului de informare și conștientizare în legătură cu întreprinderile născute globale, până la schimbul de politici de bune practici și crearea unor cadre de sprijin avantajoase. Așa cum s-a menționat în raport, primii pași în această direcție au fost deja făcuți, însă se pot face mai multe, nu numai în avantajul acestor întreprinderi, ci și al economiei europene în ansamblu.

Informații suplimentare

Raportul, *Born global: The potential of job creation in new international businesses* (Întreprinderile născute globale: potențialul creării de locuri de muncă în noile întreprinderi internaționale), este disponibil la <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1265.htm>

Pentru informații suplimentare, vă rugăm să o contactați pe Irene Mandl, director de cercetare, la ima@eurofound.europa.eu